

* Charles Gounod' ooperist "Faust" tehti tänapäevane *heavy-metal* versioon * Kanadasse Ontariosse rajatav aju- ja muusikainstituut hakkab uurima muusika mõju inimajule

• Valge Maja uus Tuvi Condoleezza Rice, kes lendab mööda ilma, rahusõnumid ja sõbratervitused nokas, ei piirdu kaugeltki vaid riigisekretäri kompetentsi kuuluvaga. Veebruarikuise Euroopa viisiidi aegu mahtus Condoleezza Rice'i ajakavva ka Hector Berlioz'i nimelise Konservatooriumi külalastus Pariisis. Meeleolukale õpilaskontserdile (millegipärast meenuvad mulle kunagised kontserdid kosmonaut Valentina Tereškova auks) järgnes Pariisi linnapea Bertrand Delanoe avaldus, et järgmine kord Euroopasse tulles võiks Condoleezza Rice rõõmustada vana maailma südant ka oma pianistlike võimetega, ja Pariisi linnapea annaks seks puhuks ta käsutusse Pariisi Orkestri ja veel selle ja teise nimeka kollektiivi. Tegelikult pidanuks Condoleezza Rice'ist (s 1954 Birmingham, Alabama) sirguma pianist, rivaal kõigile. Ka tema eesnimi, mille väljamõtlejaks pianistist ema, ei tähenda muud kui hella muusikatermini *con dolcezza* fantaasiarikast mugandust. Ent kui Condoleezza oli teismeliseiga seljataga, avastas ta, et kirg võimumehhanismide ja välissuhete vastu ületab kõik muud huvid, palava vene muusika armastuse samuti. Ülikooli päevil sõbrunes ta oma armastatud õpetaja, esmalt Kolmanda Reich'i, hiljem kommunistide eest Tšehhoslovakkias emigreerunud Josef Korbeli tütre Madeleine'iga (keda maailm tunneb Madeleine Albrigh-tina), ning lõpuks ei rikastunud maailm Balakirevi ja Rahmaninovi tõlgendaja, vaid hoopis Nõukogude Liidu ja Ida-Euroopa küsimuste eksperdi ja viimasel ajal tundub, et lausa planetaarse haardega geopoliitiliste probleemide asjatundja võrra. Ent *nomen est omen*. Ja Condoleezza Rice, kes on jaganud lava-

rõõmu ka tšellist Yo Yo Maga, pole Pariisi linnapea ettepanekut küll vastu võtnud, aga ka mitte tagasi lükanud. Elame, näeme! Ehkki, mis puutub *nomen*'isse ja *omen*'isse või nime endelisusesse, siis pole Condoleezza üksnes *con dolcezza*, vaid uusima Itaalias populaarsust võitva rahvaetümoloogia põhjal ka *condoglianza* ehk "kaastundeavaldus", ja nimelt nende kõikse kurvemate sündmuste puhul.

• Näib, et Claudio Abbado moodustab uusi noorteorkestreid mitte üksnes igal aastal, vaid igal aastaajal. Läänud aasta sügisel debüteeris Bolognas Mozarti-orkester, mille kõrgvorm kavatsetakse ajastada Mozarti 250. sünniaastapäeva pidustusteks. Nüüd, mil talv taandumas, on platsis järjekordne Abbado käe all muusitseeriv koosulus: **Orchestra de Jovenes Latinoamericanos**. Paljurahvuseline megakollektiiv koondab 285 noort vanuses 15–24 eluaastat. Mis puutub Abbado Euroopa-tegemistesse, siis 2010. aastani jätkab ta Luzerni festivaliorkestri kunstilise juhina.

• Itaalia musttuhande kiriku hulgas tundub üks olevat eriti tähendusrikas: Santa Croce kirik Firenzes. Ja mitte ainult si kuhjunud kauniduse poolest, mida kataloogid ei jõua ära loendada, vaid mälestuste talletamise tõttu. Kas monumendi või mälestustahvli, retoorilise pöördumise või oraakelliku tähendlausega meenutatakse Santa Croce löövides kunstnikke, teadlasi, luuletajaid, muusikuid, poliitikuid, humaniste. Sümboolselt on Santa Croce võlvide alla koondatud suur hulk Itaalia kuulsaid poegi, lisaks need, kes seal viimse puhkepaiga leidnud. Kui nimetada vaid mõnd, siis: Michelangelo,

Galileo Galilei, Ugo Foscolo, Gioacchino Rossini... Hiljaaegu teadvustas La Scala peadirigent Riccardo Muti avalikkusele, et aeg on vääriliselt austada Luigi Cherubini mälestust ja tuua Pariisi, Pèrelachaise'i kalmistule sängitatud põrm Itaalia parimate poegade hulka.

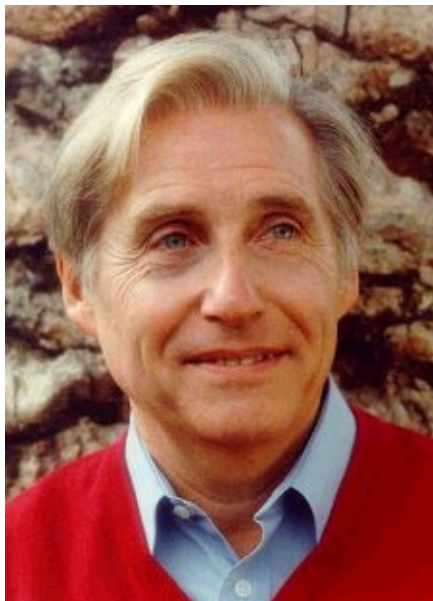
• Seoses La Scala ajaloolise hoone taasavamise ja Antonio Salieri ooperi "Europa riconosciuta" uuslavastusega on päevakorrale kerkinud ka Salieri haua teema. Habsburgide õukonnas kapellmeistri ametisse pühitsetud Salieri jäi elutöö lõppedes Viini puhkama. Ainult et Salieri hauaga on kehvad lood. Oma peaga ja lugemisoskusele lootes huviline seda üles ei leia: kalm on haletsusväärse seisus, kuld kirja peal tuhmunud, kiri pooleldi kustunud, ümbrus räämas. Salieri hauda peab otsima giidist surnuaiava-hi seltsis. Aga kes peaks üldse hooldama Salieri hauda, milline riik, mis linna valitsus, milline instants? Nüüdseks on asi nii kaugel, et Viini linnavalitsus lubab Salieri monumendile anda uue kuue Mozarti 250. sünniaastapäeva pidustuste ajaks. Seega siis on tänu Mozartile ka Salieril lootust. Mozartil endal on sünniaastapäeva kingiks lootust saada uus, kuuekorru-seline majamuuseum, mis avatakse Viini kesklinnas, hoones, kus helilooja elas aastail 1784–1787 ja kirjutas muu hulgas "Figaro pulma".

• Pjotr Tšaikovski lõpetamata sümfoonia "Elu", millest olemas esimene osa ja eskiiside näol ka teine ja kolmas, peaks mitmete muusikateadlaste abiga saama lähitulevikus vormistatud kuju. "Elu" esiettekanne toimub praeguste andmete kohaselt tuleval sügisel jaapanlase Tomoni

Nishimoto taktikepi all Tšaikovski maja-muuseumis Klinis.

Vahetult pärast tänavust hooaega (mis on üldarvult 229.) sulgeb Moskva Suur Teater 2. juulil oma uksed. Ehitus-eksperide sõnul on teatrihoone kriitilises seisus. Praeguste andmete kohaselt vältavad remondi- ja moderniseerimistööd kolmkümmend kuud. Etendused jätkuvad Suure Teatri filiaalis Dimitrovka uulitsal, eriti pompöössete lavastuste korral kolitakse aga Kremli Kongresside Paleesse, paika, mis tormilisteks kestvateks kiiduvaldusteks ju suisa nagu loodud.

- 11. märtsil etendati Norras Kristiansundis François Charles Gounod' ooperi "Faust" uusversiooni "Faust–Metal Opera". Kohalik viieteistkümmeliikmeline sümfooniaorkester (kes lavastuse aegu kõõlus tellinguil) ja *heavy-metal* bänd Pica Fierce töid Gounod' muusika ja Goethe tegelaskujud välja läbi aegade kõige mustemas variandis, pikantsetes prostituutide, narkomaanide jt *ad libitum* soustis. Puristide hinnangul olevat nii pillimehed kui ka lauljad oma hinge juba prooviperioodil saatanaale maha müünud, lihtnimene aga arvab, et pärast nii mõjuvat teatritükki võiks isegi päris ooperit kaema minna. Seega võib üks "metallooper" kokku võttes teenida sama eesmärki, mida kultuurilis-kasvatustlike kampaaniate aegu taotletakse kuulsate kollektiivide kaasabil (nt "Carnegie educational", kus Berliini Filharmoonikud ja Simon Rattle lähivad esinema New Yorgi degradeerunud kvartalitesse, kus kohalikud noored siis Stravinski taktis kepsutavad; või Milano Verdi-orkestri regulaarsed loengkontserdid San Vittore vanglas): ületada sotsiaalne ja kultuuriline tõrjutus, võõrustus ja umbusk.

Joaquin Achucarro ja George Pehlivanian on ühed neist muusikutest, kes ootavad Sitsiilia Sümfooniaorkestrilt hooaegadel 2002–2004 maksmata jäänud honorari.

USA riigisekretärist Condoleezza Rice'ist oleks võinud saada ka pianist.
FOTOD INTERNETIST

- Tehtud töö eest maksmata jäänud raha on teadagi valus teema. Sitsiilia Sümfooniaorkestri oluspiinadele on lisandunud tigestunud dirigentide ja solistide nõudmised. Selgub, et hooaegadel 2002–2004 on honorarita jäänud järgmised muusikud: Stephen Bishop-Kovacevich (19 000 eurot), Gerhard Oppitz (14 000), Deszö Ranki (18 500), Joaquin Achucarro (14 000), Bruno Canino (11 000), Vardan Mamikokian (12 000), Katia ja Marelle Labèque (32 000), Danilo Rossi (7000), Gabriele Pieranunzi (6500), Rudolf Buchbinder (20 000), György Rath (17 000), George Pehlivanian (17 000), Christopher Franklin (10 000), Damian Iorio (8000). Nimetatud isikute nõudmise tõttu ähvardatakse orkestri varad sekvestri alla panema.

- Muusikute ja teadlaste ühiste jõududega on Kanadas Ontarios (Hamilton) rajamisel aju- ja muusikainstituut. Instituudi nimi võib esmapilgul tekitada ekslike mõtteseoseid. Ehk on tegu järjekordse asutusega, kus tõsi- ja pseudoteadlastest ajutrust genereerib kellegi, antud juhul siis looduslapsest muusiku hüvanguks ideid ja arendab kõikehõlmavaid tulevikunägemusi (üldjuhul pessimistlikke). Ei midagi sellist. University McMasteri juurde rajatava instituudi eesmärk on uurida muusika mõju inimajule. Viiesajakohalises laborkontserdisaalis pääseksid teadlased muusikute ajule igal hetkel vabalt ligi, kusjuures hiire rollis oleks kontserdi ajal ka publik (publiku südamerütmid, hingamine, kehatemperatuur, ajutegevus). Instituudi juurde kavatakse asutada ka muusikakool, kus õppurite ajud oleksid oma arenemise või mittearenemisega juba maast madalast teadjameeste pilgu all.